

Kultura slova v právnickém studiu. Jedním z problémů, jenž musí být řešen při reformě právního studia je poskytnouti mladým právníkům možnost, aby dovedli plně uplatnit výsledky svého studia. Dobrý právník musí být dobrým řečníkem. Nemyslím tímto slovem řečníka táborevého, ale jde tu o to, aby každý právník dovedl dát svému projevu náležitou a přesvědčivou formu.

Třebas je zmíněná zásada všeobecně známa i adeptům práva i jejich učitelům, vidíme přece, že je stále zanedbávána. Vychází se u nás z přesvědčení, že není třeba nějak zvláště hledět na formu řeči, *rem tene, verba sequuntur*. Na druhé straně pak ti, kdož dle své povahy hodně mluví, jsou designovanými advokáty; ti ostatní se někde uchytí, kde není třeba zvláštních schopností konverzačních. Tak se dnes vulgo mluví o mladých právnících. Neuvažuje se však, že právník v jakémkoliv povolání musí být obratný ve vyjadřování a že musí vždy dbát stručnosti a jasnosti projevu. A neuvažuje se dále, že umění řečnické je umění, získané prací a že řečníkem a pohotovým debatérem je možno se státi.

Dnes poukazuje se i z kruhů neprávnických na úpadek řečnictví u nás (srv. článek prof. A. Nováka v Parlamentě), nehledají se však cesty k nápravě. Politické organizace pořádají hlavně před volbami řečnické kursy a tím je o řečnictví postaráno. O toto řečnictví však také nejde.

Na právnických fakultách není dnes příkladu ani pomoci. Neechceme jim ovšem vzít dekorum ústavů vědeckých, pokládáme však za velmi účelné, aby i zde byla poskytnuta možnost i v tomto ohledu se vzdělávati. Studium právníké je dnes upraveno tak, že se mnoho v paměti ukládá, ale málo vydává; to je okolnost, na níž se právem poukazuje i jako na překážku rozsáhlejší paměti. Schází tu příležitost ke kontrole vědomostí, bystření v úsudku, získání vhodné formy řeči a dokonalosti slova. Semináře mají v tomto ohledu přece jen vliv malý, majíce v několika málo týdenních hodinách sledovati několik různých cílů a jsouce omezeny na malý kruh zájemníků. Je tedy právník v tomto ohledu odkázán úplně na sebevzdělání, které byt bylo pečlivé a vedlo k výsledku, přece vyžaduje ještě praxe v prostředí mu blízkém.

Zdá se nám tedy nezbytno, aby se i o této věci uvažovalo při nové úpravě právního studia. — Zdá se pak, že nejvhodnější formou nápravy byla by tu forma praktik, zejména jak se někde vyvinula, kde jest účastníkům hájiti protivná mínění konkrétních právních sporů. Tato praktika neodrazovala by široké kruhy posluchačstva teoretičností seminářů a vedle hlavního cíle cvičiti schopnost aplikovati obecné normy na praktické případy dosahovalo by se snadno i cíle, o němž mluvíme. Tato praktická cvičení bylo by rozšířiti co nejvíce a nemusili by je vždy řídit profesori a docenti, nýbrž i assistenti.

Ský.

Dr. Augustin Popelka, prezident nejvyššího soudu Československé republiky dožil se v těchto dnech sedmesátého výročí narozenin. Vzpomínáme jeho záslužné činnosti zejména organisátorské, kterou věnoval nejvyšší naší instanci soudní, vytvořiv ihned po převratu nejvyšší soud nejprve v Praze, pak po přesídlení v Brně. Jeho významná osobnost právníká byla také uznána svého času povoláním za ministra spravedlnosti.

V.

P. J. Novgorodcev. In memoriam. Minulý měsíc zemřel v Praze vynikající ruský vědec, profesor ruské právníké fakulty v Praze prof. Novgorodcev. Pavel Ivanovič Novgorodcev narozen r. 1866 v Bachmutě studoval v Jekatěrinoslavi a v Moskvě. R. 1897, když pobyl před tím v cizině, obdržel hodnost magistra státního práva na universitě v Moskvě. Byla to jeho vědecká práce »O historické škole právníké«, na základě které této hodnosti dosáhl. R. 1902 dosáhl pak hodnosti doktora státního práva, podav práci »Kant a Hegel v jejich učení o právě a státu«. Novgorodcev mezi tím přednášel na universitě moskevské, kdež stal se r. 1903 mimořádným profesorem. Kromě řady menších statí, napsal ještě Novgorodcev r. 1900 dílo »Krise současného poznání právního«

a r. 1917 dvousvazkové dílo »O obecném ideálu« (Ob obščestvennom ideālě). Když vypukla bolševická revoluce, uprchl přes Krym do naší republiky, kdež vyvinul velmi záslužnou činnost při založení ruské právnické fakulty. Bylo jen oceněním jeho zásluh, byl-li zvolen děkanem této fakulty. Vzdálen od vlasti odešel prořídle ruské inteligenci hluboce založený myslitel a znamenitý právník a politik. Rauscher.

Dr. František Klein, bývalý ministr spravedlnosti, dožil se 70 let. Vzpomínáme-li toho zde, to proto, že Klein jest autorem jurisdikční normy a civilního řádu soudního, platného v našich zemích historických, zákonů, kterými i dnes se můžeme honositi. Kdo jest pamětníkem starých procesních norem uzná, že Kleinovo dílo jest dílem vynikajícím. Než při učenci tak vynikajících kvalit překvapuje jeho neporozumění pro otázky národnostní, speciálně česká otázka mu nikdy nebyla jasna. To však patří do politiky. Jako učence jest Klein jedním z nejlepších, a z toho hlediska i my připojujeme se svojí vzpomínkou. —á—

Unifikace jednacího řádu pro soudy. Jak se dovídáme, byl ministerstvem spravedlnosti ministerské radě předložen návrh nařízení, kterým se jednací řád platný dosud v zemích historických pro soudy rozšiřuje také na Slovensko a Podkapatskou Rus, s platností od 1. července 1924. Rozdílnost soudních řádů vyžaduje jen nepatrné změny. Tak bude provedena na tomto poli unifikace úředního jednání v celé republice. Důsledek toho pak bude, že dnem platnosti nového jednacího řádu, budou i na Slovensku zavedeny soudní rejstříky a téměř všechny formuláře jako v zemích historických, a odstraněn dualismus nevhodný jak pro obyvatele zemí historických, tak Slovenska a Podkarpatské Rusi. dnk.

Další unifikace práva v republice. Oznamuje se, že vláda předloží další unifikační předlohy Národnímu shromáždění a to: předlohu živnostenského zákona spolu se zákonem o živnostenských soudech, vypracovanou ministerstvem obchodu, a zákon o horních úřadech vypracovaný ministerstvem veřejných prací. Divno jest však, co vlastně dělá ministerstvo unifikací, provádějí-li unifikaci ministerstva odborná. Jest sice pravda, že působnost jeho, určená nařízením ze dne 29. prosince 1921, č. 501 Sb. z. a n., jest úzká, ale zdá se, že ministerstvo toto samo se nesnaží ani v této úzké působnosti vyniknouti a své raison d'être si uhájiti. dnk.

Okresní a župní rozpočty na Slovensku. Podané župní rozpočty na Slovensku podávají mnohý zajímavý obraz jednak tím, že může býti srovnáno 6 rozpočtů jednotlivých žup mezi sebou, kromě toho pak rozpočty na 1923, které byly dodatečně teprve letos podány, zároveň s rokem 1924. Prozatím, letos snad naposled, nebyly projednány župními zastupitelstvy, jak to zákon o župním zřízení (č. 126/1920 sb. zák. a nař. ze dne 29./11. 1920) v § 45. nařizuje, poněvadž tato dosud nefungují, nýbrž na základě § 3. vládního nařízení č. 310/22 sb. z. a n. sestaveny byly jednotlivými župany, na které pro přechodnou dobu přeneseny byly funkce župního zastupitelstva. Proti rozpočtu může každá osoba, která má v župě řádné bydliště, anebo které byla v župě předepsána přímá státní daň, do 14 dní po uveřejnění v župním věstníku podati námitky. Toto ovšem ani zdaleka nemůže nahraditi řádné projednání v župním zastupitelstvu a též celkem málo jej bylo použito.

Suma vydání všech žup dohromady, tedy vydání slovenské zemské správy, až do zřízení župního svazu slovenského ovšem jen fiktivní, obnáší na rok 1924 Kč 67,217.333.—. Srovnáme-li číslo toto s potřebami Zemského rozpočtu českého na rok 1924, platného pro teritorium jen o něco málo větší než teritorium slovenské (51,000.000 km² pro Čechy proti 49.000 km² pro Slovensko) a obnášející Kč 498, 966.035.—, jest na snadě veliký nepoměr mezi oběma samosprávami. Vysvětlení dlužno hledati ve zvláštních poměrech slovenských, kde mnoho věcí, které v historických zemích náleží do kompetence správy Zemské, náleží dosud